

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความพึงพอใจในงาน ของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ กระทรวงสาธารณสุข

ลักษณะของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ 17 แห่ง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยมีลักษณะดังนี้ คือ

1.1 เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย และปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วยไม่น้อยกว่า 1 ปี

1.2 ไม่อยู่ในระหว่างอบรมหรือลาศึกษาต่อ

1.3 เป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยสามัญ 6 หอผู้ป่วยซึ่งมีลักษณะการทำงานคล้ายคลึงกัน ได้แก่ หอผู้ป่วยอายุรกรรม หอผู้ป่วยศัลยกรรม หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์ หอผู้ป่วยสูติ-นรีเวชกรรม หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม และหอผู้ป่วยจักษุ โสต คอ นาสสิก

จากการเลือกหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ต้องการศึกษา ตามลักษณะของกลุ่มประชากรจะได้จำนวนหัวหน้าหอผู้ป่วยทั้งสิ้น 325 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้ คือ

2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นต่าง ๆ ของ กนกทิพย์ พัฒนาวินันท์ (2529, หน้า 428) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 99% ได้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 230 คน

2.2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากโรงพยาบาลศูนย์ทั้ง 17 แห่งโดยการเลือกตามสัดส่วนประชากรจริงของแต่ละโรงพยาบาลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงพยาบาล

โรงพยาบาล	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. โรงพยาบาลสระบุรี	21	15
2. โรงพยาบาลชลบุรี	18	13
3. โรงพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี	24	17
4. โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา	27	19
5. โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์	34	24
6. โรงพยาบาลขอนแก่น	18	13
7. โรงพยาบาลอุดรธานี	21	16
8. โรงพยาบาลลำปาง	21	15
9. โรงพยาบาลเชียงใหม่ประชานุเคราะห์	17	12
10. โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์	10	7
11. โรงพยาบาลพุทธชินราช	22	16
12. โรงพยาบาลราชบุรี	17	12
13. โรงพยาบาลนครปฐม	12	8
14. โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช	13	9
15. โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี	17	12
16. โรงพยาบาลหาดใหญ่	21	15
17. โรงพยาบาลยะลา	12	8
รวม	325	230

2.3 ทำบัญชีรายชื่อหัวหน้าหอผู้ป่วยจำแนกตามโรงพยาบาล แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลาก (lottery method) ให้ได้ตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาค้นคว้าจากตำรา วารสาร บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้ คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 บรรยายาคสงค์การในโรงพยาบาลศูนย์ ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ คือ โครงสร้างขององค์การ กระบวนการที่ใช้ในองค์การพฤติกรรมของผู้นำและพฤติกรรมของผู้ร่วมงานรวมทั้งหมด 60 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุดหรือเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอหรือเห็นด้วยมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมาก หรือเกิดขึ้นบ่อยหรือเห็นด้วยมาก
คะแนน 3	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงปานกลางหรือเกิดขึ้นบางครั้ง หรือเห็นด้วยปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงน้อยหรือเกิดขึ้นน้อยมากหรือเห็นด้วยน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นไม่เป็นจริงหรือไม่เกิดขึ้นเลยหรือไม่เห็นด้วย

การให้คะแนนพิจารณาจากข้อความที่เป็นทางบวกหรือทางลบโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน
ดังนี้

ข้อความเชิงบวก (คะแนน)		ข้อความเชิงลบ (คะแนน)	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
เห็นด้วย	4	เห็นด้วย	2
ไม่แน่ใจ	3	ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2	ไม่เห็นด้วย	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5

การแปลผลคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดบรรยากาศองค์การมีเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับดีมาก

คะแนนเฉลี่ย ระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับดี

คะแนนเฉลี่ย ระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับไม่ค่อยดี

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับไม่ดี ควรปรับปรุง

ส่วนที่ 3 วัดความพึงพอใจในงานของหัวหน้าทอผ้าผู้ช่วย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัย
ทฤษฎีการจูงใจของแมคเคิลแลนด์เป็นพื้นฐาน มีทั้งหมด 3 ด้านคือ ความสำเร็จในงาน อำนาจ
ในการบริหารงานและการมีสายสัมพันธ์รวมทั้งหมด 46 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วน
ประเมินค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
คะแนน	3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุดหรือไม่พึงพอใจ

การให้คะแนนพิจารณาจากข้อความที่เป็นทางบวกหรือทางลบ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน

ดังนี้

ข้อความเชิงบวก (คะแนน)		ข้อความเชิงลบ (คะแนน)	
พึงพอใจมากที่สุด	5	พึงพอใจมากที่สุด	1
พึงพอใจมาก	4	พึงพอใจมาก	2
พึงพอใจปานกลาง	3	พึงพอใจปานกลาง	3
พึงพอใจน้อย	2	พึงพอใจน้อย	4
พึงพอใจน้อยที่สุดหรือไม่พึงพอใจ	1	พึงพอใจน้อยที่สุดหรือไม่พึงพอใจ	5

การแปลผลคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดความพึงพอใจในงานมีเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49	หมายถึง	พึงพอใจมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุดหรือไม่พึงพอใจ

การแปลผลระดับความสัมพันธ์ของบรรยากาศองค์การกับความพึงพอใจในงาน มีเกณฑ์ดังนี้

- r มีค่า 0 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน
- r มีค่า 1 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์
- r มีค่า 0.1 – 0.3 หมายถึงมีความสัมพันธ์กันน้อย
- r มีค่า 0.4 – 0.7 หมายถึงมีความสัมพันธ์กันปานกลาง
- r มีค่า 0.8 – 0.9 หมายถึงมีความสัมพันธ์กันมาก

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยหาความตรงตามเนื้อหา และความเที่ยงของเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขในขั้นแรกแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการพยาบาลทั้งในสถานการศึกษาและสถานบริการ จำนวน 10 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความถูกต้องของการวัด และความเหมาะสมของภาษา ผู้วิจัยนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาโดยถือเกณฑ์การยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิร้อยละ 80 หรือได้รับการยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิ 8 ใน 10 ท่าน
2. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ 17 แห่งที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาแต่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกัน จำนวน 30 คนแล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's coefficient alpha) (วิเชียร เกตุสิงห์, 2530, หน้า 119) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบรรยากาศองค์การเท่ากับ 0.98 และ แบบสอบถามความพึงพอใจในงานเท่ากับ 0.98 เช่นกัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากคณะกรรมการพยาบาลศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์ทั้ง 17 แห่ง เพื่อขออนุมัติเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในการศึกษาเป็นรายบุคคล จำนวน 230 คน และให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยภายใน 2 สัปดาห์
3. เมื่อครบกำหนดถ้ายังไม่ได้รับแบบสอบถามคืนผู้วิจัยจะเขียนจดหมายติดตาม 2 ครั้ง
4. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามทั้งสิ้น 4 สัปดาห์
5. แบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด 216 ฉบับ ไม่สมบูรณ์จำนวน 14 ฉบับ แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทั้งหมด 202 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.52

สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล

โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกองโรงพยาบาลภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 17 โรงพยาบาล ได้แก่

1. โรงพยาบาลสระบุรี
2. โรงพยาบาลชลบุรี
3. โรงพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี
4. โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา
5. โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์
6. โรงพยาบาลขอนแก่น
7. โรงพยาบาลอุดรธานี
8. โรงพยาบาลลำปาง

9. โรงพยาบาลเชียงใหม่ประชานุเคราะห์
10. โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์
11. โรงพยาบาลพุทธชินราช
12. โรงพยาบาลราชบุรี
13. โรงพยาบาลนครปฐม
14. โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช
15. โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี
16. โรงพยาบาลหาดใหญ่
17. โรงพยาบาลยะลา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC⁺ (Statistics package for the social science personal computer) ซึ่งมีการวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคลวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ
2. ทาค่าคะแนนเฉลี่ย คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบรรยาการองค์การโรงพยาบาล และจัดระดับบรรยาการองค์การ
3. ทาค่าคะแนนเฉลี่ย คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย และจัดระดับความพึงพอใจในงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย
4. ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบผลคูณของเพียร์สัน (r_{xy})
5. ทดสอบความมีนัยสำคัญความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้ t-test